

LIBRIS

We know
books

Autor, concept grafic, design: Dacian Muntean

Corectură: Laura Vesa

Imagini și aranjament text realizate cu suport ChatGPT și
Sora AI

Toate drepturile aparțin autorului.

Conținutul și materialul în ansamblul său nu pot fi folosite
în scopuri comerciale, integral sau în parte, fără acordul
explicit al autorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MUNTEAN, DACIAN

Legende din Cantabria - San Vicente de la
Barquera: obârșia unui drum regal/ Dacian Muntean.
- Deva : Editura Karina, 2025
ISBN 978-606-079-204-8

Tipar digital executat la Clic Computer Art Design Deva
0721 374 581 - www.tipardeva.ro

LEGENDE DIN CANTABRIA

SAN VICENTE DE LA
BARQUERA:
OBARSIA UNUI DRUM REGAL

EDITURA KARINA

DEVA
2025

unui tânăr, care spunea: „Acasă este acolo unde cade ancora”. Iar ancora noastră a căzut în Cantabria.

Și așa s-a născut această carte, cu sprijinul profesoarei mele de spaniolă, doamna Carmen Sainz Gutiérrez, care mi-a îndreptat fiecare cuvânt greșit și mi-a călăuzit pașii prin limbă și înțelegere. În fiecare săptămână la clasă mă asculta citind câte o parte dintr-o legendă, în spaniolă, și deseori mă ajuta fie să folosesc verbul potrivit, fie să găsesc o expresie mai bună într-un anumit context. Dânsa a realizat, în cele din urmă, și corectura finală a ediției spaniole a cărții.

Știu că această aventură în minunata lume a legendelor abia începe, iar legendele vor continua să ne ducă acolo unde au nevoie să fie auzite.

Vă mulțumesc că citiți, savurați și susțineți legendele!

Dakian

Cuprins

Partea întâi: Legende

O călătorie spre Spania. Carol Întâiul 8

„El Cúlebre” și armăsarul alb al Sfântului Iacob 21

Orgenomescii. Tribul cantabric și al lor „Portus Vereasueca” 31

Zenon, Ducele Cantabriei și părintele fondator al Evenciei 39

De la Apleca la San Vicente 49

Apariția „Fecioarei de la Barquera” 57

„Șalupa din San Vicente” și a doua călătorie a lui
Columb 69

Partea a doua: 83

Originea legendelor

Curiozități

Povestea din spatele legendelor 108

O călătorie spre Spania.

Carol Întâiul

În ziua a opta a lui septembrie, anul Domnului 1517, patruzeci de corăbii mărețe ale olandezilor ieșiră din portul Vlissingen, purtând cu ele spre țărmurile Spaniei o comoară fără seamăn: pe însuși noul ei rege, Carol Întâiul. Era aceasta cea dintâi călătorie a sa către regatul peninsular și totodată una peste măsură de scumpă. Căci pregătirile începuseră cu mai bine de un an mai înainte, iar conducerea Țărilor de Jos înzestraseră această lucrare cu uriașa sumă de patru sute de mii de florini de aur. Tânărul Carol trebuia să meargă în Spania ca să-și ia în stăpânire dreptul său din naștere.

Deși Papa Leon al zecelea îl recunoscuse drept rege al Spaniei după moartea bunicului său, mulți alții îi

tăgăduiau dreptul la tron. Și, pe de o parte, aveau dreptate, căci cum ar putea fi cineva uns rege peste o țară pe care nici n-o văzuse vreodată, nici limba ei nu o grăia? Dar pe de altă parte, bunicul său, regele Ferdinand al doilea zis „Catolicul”, îl rânduise guvernator și cârmuitor al regatelor Castiliei și Aragonului în numele mamei sale, regina Ioana. Și toată lumea știa că ea nu putea domni din pricina slăbiciunii minții, pentru care se și chema de norod „Ioana cea Nebună”, și chiar tatăl ei o închisese în temniță. Era dar limpede că tânărul Carol trebuia să ia sceptrul și să domnească în chip firesc.

În acele vremi, Carol nu era decât un flăcău de șaptesprezece ani, păzit și povățuit de dascăli puternici care-i croiau cu grijă calea către putere. De la dânsii deprinse meșteșugul politichiei.

Era și moștenitor al altui bunic, împăratul romanilor, Maximilian de Habsburg, dar până la moartea acestuia îi era de trebuință Spania ca să devină rege. Această călătorie era menită să îi deschidă drumul odată pentru totdeauna. Apoi avea să-și vadă mama la castelul Tordesillas, acolo unde era ținută închisă,

și să o convingă că el, iar nu fratele său cel mic, era vrednic să domnească.

„Și ce dacă Ferdinand s-a născut și a crescut în Spania? Și ce dacă norodul îl iubește? Și ce dacă bunicul meu îl ținea la inimă mai mult decât pe mine? Jocul puterii este mai mare decât toate acestea, și fratele meu să se mulțumească a fi arhiduce al Austriei, cinste pe care i-o las... și poate, mai târziu, încă și mai mult. Cui îi pasă că nu grăiesc castiliana? Dacă trebuie, o voi învăța. Dar Ferdinand? Vorbește el altă limbă în afară de spaniolă? Eu știu franțuzește, italienește și neerlandeză. Sunt mai bun decât el! Știu bine asta!”

Astfel de gânduri îi frământau mintea tânărului rege pe când corăbiile străbăteau marea, purtându-l către portul Santander, unde avea să calce întâia oară pe pământul Spaniei.

Carol era un prunc mlădios la fire, cu piele albă ca laptele și ochi adânci, de-un albastru pătrunzător. Privindu-i doar ochii, puteai crede că e un visător nevinovat; dar asprimea obrazilor săi dreپți ca tăiați cu cuțitul, și mai ales fălcile puternic ieșite în față îi

dădeau înfățișarea unui om plin de cruzime și putere. Purta părul după moda curților apusene, tuns rotund până la câteva degete sub urechi, cu un breton drept tăiat pe frunte. Iar de gât îi atârna neconținut lanțul Ordinului Lânii de Aur, semn al vredniciei sale. Astfel ni-l putem închipui pe tânărul Carol, chiar în ajunul pășirii sale pe pământul Spaniei.

După zece zile de plutire pe marea cea nestatornică, când ochii marinarilor se pregăteau să zărească pământul, se porni o furtună năprasnică. Flota fu atât de zdruncinată, încât, în zorii zilei de sâmbătă, 19 septembrie, căpitanilor le fu limpede că vântul cel sălbatic le abătuse corăbiile din drum.

Așa se întâmplă că debarcară pe coasta Cantabriei, la o sută de mile depărtare de locul convenit. Regele, sleit și bolnav de răul mării, cu greață și dureri de cap pricinuite de valurile nesfârșite, fu sfătuit de sfetnicii săi să pornească pe uscat, căci vânturile Cantabriei erau prea schimbătoare și întreaga flotă nu avea altă putere decât suflarea lor. Regele trebuia să hotărască.

— Dacă măria ta îmi îngăduie, aș avea un sfat, grăi bătrânul paharnic și sfetnic, Don Diego de Guevara.

- Vorbește slobod, prietene vechi, încuviință Carol.
- Ne aflăm acum aproape de ținuturile neamului meu, nu departe de moșia Guevara din Treceño și de frumoasa așezare San Vicente de la Barquera.

De ne-am sui acum pe cai, până în ceasul serii am ajunge acolo, iar în San Vicente vom afla adăpost vrednic de un rege, la mănăstirea fraților franciscani.

Sănătatea măriei tale este mai de preț decât orice, iar aerul Cantabriei te-ar tămădui. În plus, vei putea cunoaște obiceiurile norodului, tradițiile lui și vei auzi chiar și legende fermecate din aceste locuri.

— Legende, zici? Întrebă Carol. Aceasta mi-ar plăcea! Mă știi prea bine, dragă paharnic! Pe mare a fost atâtă plictiseală și mă tem că și pe uscat va fi la fel, mai ales că nu înțeleg graiul oamenilor de aici. Sunt fericit că te am lângă mine, să-mi tâlcuiеști... mai cu seamă acele legende.

— Măria ta se va bucura și mai mult aflând că la mănăstirea franciscană se află un frate ce grăiește franțuzește, limba ta, și este vestit povestitor.

— Atunci să nu mai pierdem vremea, De Guevara! Cheamă oamenii, gătește caii și trimite un sol să vestească sosirea noastră la mănăstire. Până la căderea nopții să fim acolo!

Mănăstirea Sfântului Ludovic se afla la intrarea în San Vicente de la Barquera, chiar pe drumul pelerinului, pe ruta de miazănoapte către mormântul Sfântului Iacob. Lăcașul impunător, biserică gotică de obște franciscană, fusese zidit cu o jumătate de veac mai înainte sub ocrotirea casei Guevara.

Frații de acolo erau în cea mai mare parte preoți, dar și bărbați de învățătură, trăitori în sărăcie, în înfrânare și mereu călători. Mulți cutreierau lumea ca pelerini și predicatori ai credinței, iar mănăstirea nu era decât popas între drumuri. După rânduiala ordinului, nici unul nu avea bunuri proprii, tot ce stăpâneau era în obște. La început viețuiau din mila norodului și a pelerinilor cărora le propovăduiau, dar cu vremea, strânsesă atâtea daruri și bogății încât mănăstirea se făcu mare obște și ajunse vatră de seamă pentru toți „frații conventuali” din părțile de miazănoapte ale Spaniei.

Era noapte deja, când trecură pe sub poarta de piatră, înaltă și impunătoare, a mănăstirii. Călugării pregătiseră toate chiliile pentru suita cea numeroasă a regelui Carol, iar vestea că tânărul suveran poposea la San Vicente de la Barquera se răspândise deja în satele dimprejur.

A doua zi, după ce i se servise micul dejun, Diego de Guevara aduse înaintea regelui un călugăr trecut de vârsta tinereții.

— Iată, Măria Ta, omul de care ți-am pomenit, grăi De Guevara. Acesta este povestitorul pe care toți îl laudă pentru darul său de a istorisi.

— Apropie-te, călugăre, zise Carol. Noi suntem noul tău rege. Cum te numești și cum se face că grăiești franțuzește, așa cum ni s-a spus?

— Cu plecăciune mă închin, Măria Ta. Numele meu de călugăr este fratele Benedict, nume ce mi-au dat frații mănăstirii unde m-am născut, socotind că sunt binecuvântat de Sus cu darul povestirii.

— Și unde se află locul nașterii tale? întrebă regele.

— Departe, stăpâne. În țara de dincolo de păduri. Sunt supus credincios al bunicului tău, împăratul Maximilian, căci m-am născut și am crescut în țara Ardealului, în Transilvania. Lângă o mănăstire am copilărit, și un bătrân călugăr a avut grijă de mine după ce turcii și tătarii cei sălbatici mi-au ucis familia. De mic am auzit istorisirile despre sfântul Ioan de Capistrano și am dorit să fiu ca el: să străbat lumea și să propovăduiesc cuvântul Domnului celor în nevoie... de aceea am îmbrăcat haina monahală.

— Și cum ai ajuns până aici? Și cum de grăiești atât de bine limba mea, și spaniola de asemenea? În Transilvania nu se vorbește oare nemțește, limba bunicului meu?

— Am călătorit pe jos, Măria Ta, ani mulți, ca pelerin pe toate drumurile Europei. Am străbătut nordul și sudul, răsăritul și apusul, ca într-o cruce. Dorul de a cutreiera lumea a crescut odată cu mine și, la mănăstire, am avut dascăli buni: m-au deprins cu latina – limba credinței, cu germana – limba cârmuirii, și cu franceza – limba Apusului. Cu vremea am citit toate manuscrisele mănăstirii noastre și ale celor

dimprejur, iar apoi am început a le istorisi fraților poveștile aflate. Ei crezură că sunt înzestrat cu acest dar și mă numiră Benedict, trimițându-mă în lume să aflu și să spun poveștile altor locuri. Am ajuns aici acum câțiva ani, pe drumul Sfântului Iacob. Locurile acestea mi-au plăcut nespuse: munții, iarba verde, oamenii simpli și drepecți. Mi-am zis că seamănă cu ținutul meu natal și am rămas. Am învățat limba, am citit cronici și legende, am întrebat norodul și am închipuit cum s-or fi petrecut toate. Așa am început a spune pelerinilor istorisiri fermecate, iar acum acest ținut este casa mea.

— Prea bine, călugăre, prea bine, grăi regele. Și zici că nu a fost greu să înveți spaniola? Căci și mie îmi trebuie să o deprind... Cum aș putea fi rege peste o țară fără să-i știu limba, nu-i așa?

— Măria Ta vorbește deja franțuzește, neerlandeză, italienește și latinește, răspunse călugărul.

— Așa este, încuviință Carol. Și ceva nemțește, de dragul bunicului meu.

— Atunci e firesc să adaugi și spaniola, stăpâne.

— Va trebui... Dar până atunci, vreau să-mi spui ce povești știi. Doresc să aud legendele locului, despre eroi de demult, aventuri și chiar ființe fabuloase. Le știi, ori doar pilde bisericești spre folos duhovnicesc?

— Știu felurite istorii, Măria Ta, și m-aș bucura să-ți spun legendele și miturile acestui ținut.

— Bine, așadar! îl întrerupse regele. De Guevara mi-a spus că astăzi oamenii mi-au pregătit o surpriză și trebuie să fiu de față. Apoi vreau să cutreier împrejurimile, dar de mâine aștept să mă încânți cu poveștile tale. Să fie cu eroi, cu fecioare și aventuri, cu bătălii, fiare înfricoșate și biruințe mari. Să vedem atunci dacă ești cu adevărat dăruit de Sus cu darul povestirii.

— Precum poruncește Măria Sa... Călugărul se înclină și se retrase, iar tânărul rege se pregăti să întâlnească norodul din San Vicente.

Ziua fu obositoare pentru Carol. Văzu întâia oară cum un bărbat făcea un taur să alerge într-o arenă de lemn doar fluturând înaintea ochilor lui o pânză roșie, și cum, când fiara slăbi de oboseală, o străpunse cu